

Bibliografia na temat Eucharystii w języku polskim z lat 1964-2005¹

I. Dokumenty Urzędu Nauczycielskiego Kościoła

1. II Sobór Watykański²

- Dekret o ekumenizmie *Unitatis reintegratio* (21.11.1964), SWII, s. 193-208 (zob. nr 22).
- Dekret o misyjnej działalności Kościoła *Ad gentes divinitus* (07.12.1965), SWII, s. 425-471 (zob. nr 9. 14.36).
- Dekret o posłudze i życiu presbiterów *Presbyterorum ordinis* (07.12.1965), SWII, s. 478-508 (zob. nr 2.5.6.18).
- Konstytucja Dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium* (21.11.1964), SWII, s. 104-163 (zob. nr 3.7. 11.17.26.28. 41. 48.50).
- Konstytucja Duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes* (07. 12. 1965), SWII, s. 526-606 (zob. nr 38).

¹ Jest to wybór dokumentów Urzędu Nauczycielskiego Kościoła z okresu od II Soboru Watykańskiego włącznie do roku 2004. Znajdują się wśród nich trzy grupy dokumentów. Pierwszą stanowią dokumenty Magisterium Kościoła w całości poświęcone sakramentowi Eucharystii, jak np. *Ecclesia de Eucharistia* i *Mysterium fidei* (bez numeracji w nawiasie). Do drugiej grupy należą dokumenty, które dotyczą innego zagadnienia, ale w swojej treści zawierają punkty na temat Eucharystii, co zostało zaznaczone przez ich numery w nawiasie, np. *Ecclesia in Europa* (75), *Familiaris consortio* (57) lub strony publikacji. Do trzeciej grupy zaliczono dokumenty nawiązujące do Eucharystii, na co wskazuje skrót „zob.” zamieszczony przy numerach punktów w nawiasie, np. Dekret o misyjnej działalności Kościoła *Ad gentes divinitus* (zob. 9.14,23).

Wybierając publikacje teologiczno-pastoralne (grupa II), autor zamieścił wśród nich wszystkie znane mu dotychczas publikacje homiletyczne na temat kazania eucharystycznego, takich autorów, jak: Z. Adamek, M. Brzozowski, J. Kudasiewicz, J. Nalaskowski, M. Paciuszkiewicz, H. Simon, W. Świerzawski, J. Twardy, W. Wojdecki, R. Zielasko). Podobnie pozycje zawarte w grupie III stanowią próbę skompletowania współczesnych pomocy kaznodziejskich na temat Eucharystii. Do dalszych poszukiwań w różnych dziedzinach teologii kieruje „Bibliografia poszerzająca” zamieszczona na końcu grupy II.

² W tej grupie znajdują się wybrane dokumenty II Soboru Watykańskiego, zamieszczone w: *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekryty, deklaracje. Tekst polski, nowe tłumaczenie*, Poznań 2002, SKRÓT: SWII.

Obszerny tekst o Eucharystii zawiera Konstytucja o liturgii świętej (rozdz. II, 47-58), natomiast pozostałe wymienione dokumenty soborowe nawiązują do tego sakramentu. Zob. SWII, s. 636-637, 666-667 (skorowidz rzeczowy: Eucharystia, eucharystyczny, Misterium Eucharystii).

- Konstytucja o liturgii świętej *Sacrosanctum concilium* (04.12.1963), SWII, s. 48-78 (rozdz. I I 47-58. zob. nr 6).

2. Nauczanie papieży

- Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Familiaris consortio* (22.11.1981), Częstochowa 1982 (57).
- Jan Paweł II, Encyklika o Eucharystii w życiu Kościoła *Ecclesia de Eucharistia* (17.04. 2003), Wrocław 2003.
- Jan Paweł II, Encyklika o Duchu Świętym w życiu Kościoła *Dominum et vivificantem* (18.05. 1986), w: Encykliki Ojca świętego Jana Pawła II, t. 1, Kraków 1996, s. 197-256 (zob. nr 40-41.61-62).
- Jan Paweł II, Encyklika u początku papieskiej posługi *Redemptor hominis* (04.03. 1979), w: Encykliki Ojca świętego Jana Pawła II, t. 1, Kraków 1996, s. 1-53. (20).
- Jan Paweł II, List apostolski o tajemnicy i kulcie Eucharystii *Dominicae Coenae* (24.02.1980), w: Eucharystia w wypowiedziach papieży i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej XX w., wybór i komentarz R. Rak, London 1987, s. 97-123.
- Jan Paweł II, List apostolski na Rok Eucharystii październik 2004 – październik 2005 *Mane nobiscum Domine* (07.10. 2004), Kraków 2004.
- Jan Paweł II, Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2004 *Eucharystia i misja*, w: *Rok Eucharystii. Dokumenty Kościoła I*, red. P. Pindur, Katowice 2004, s. 18-21.
- Jan Paweł II, Posynodalna Adhortacja apostolska *Ecclesia in Europa* (28.06. 2003), Watykan 2003 (75).
- Paweł VI, Encyklika w sprawie nauki o Najśw. Eucharystii i jej kultu *Mysterium fidei* (03.09 1965), w: Eucharystia w wypowiedziach papieży i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej XX w., wybór i komentarz R. Rak, London 1987, s. 70-89.

3. Dokumenty Stolicy Apostolskiej

- Kongregacja ds. obrzędów, Instrukcja o kulcie tajemnicy Eucharystii *Eucharisticum misterium* (25.05. 1967), w: Eucharystia w wypowiedziach papieży i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej XX w., wybór i komentarz R. Rak, London 1987, s. 137-165.
- Kongregacja ds. Kultu Bożego, Instrukcja *Redemptionis sacramentum* o tym, co należy zachowywać, a czego unikać w związku z Najśw. Eucharystią (25.03. 2004), Kraków 2004.
- Kongregacja ds. Kultu Bożego *Nowe ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, Poznań 2004.

- *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. 2, Poznań 2002 (1322-1419)
- *Kodeks Prawa kanonicznego*, Poznań 1984 (kan. 897-958).
- Lineamenta na XI Synod Biskupów. *Eucharystia: Źródło i szczyt życia i posłannictwa Kościoła* (200), w: *Rok Eucharystii. Dokumenty Kościoła I*, red. P. Pindur, Katowice 2004, s. 49-116 .

4. Nauczanie biskupów

- Dokument podstawowy na 48. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny 10-17 października 2004 r. *Eucharystia światłem i życiem na nowe millennium*, w: *Rok Eucharystii. Dokumenty Kościoła I*, red. P. Pindur, Katowice 2004, s. 25-47.
- *II Polski Synod Plenarny (1991-1999)*, Poznań 2001, s. 205-208.
- *II Polski Synod Plenarny. Teksty robocze*, Poznań 1991, s. 69-94.
- *Synod Archidiecezji Przemyskiej 1995-2000*, Przemyśl b. r. (statuty 334-354).

II. Publikacje teologiczno-pastoralne (w tym homiletyczne)

- Adamek Zbigniew, *Ewangelizacja i Eucharystia. Kościół jako misterium. Sakrament Ciała i Krwi Pańskiej. Program homiletyczny w roku duszpasterskim 1992-93*, „Współczesna Ambona”, 20(1992), nr 4, s. 140-151.
- Bołoz Wojciech, *Moralne zobowiązania Eucharystii*, „Homo Dei”, 55(1986), s. 175-179.
- Bro Bernard, *Człowiek i sakramenty*, tł. z franc. M. Bocheńska, Warszawa 1972, s. 81-85.
- Brzozowski Mieczysław, *Nauczanie o Eucharystii. Program homiletyczny*, „Biblioteka Kaznodziejska”, numer specjalny 1987, s. 6-11.
- Brzozowski Mieczysław, *Program kaznodziejski na rok 1986/87*, „Biblioteka Kaznodziejska” 40(1986), t. 117, nr 4, s. 194-199.
- Brzozowski Mieczysław, *Program kaznodziejski na rok 1987/88*, „Biblioteka Kaznodziejska” 41(1987), t. 119, nr 4, s. 193-198.
- Brzozowski Mieczysław, *Program kaznodziejski na rok 1988/89*, „Biblioteka Kaznodziejska” 42(1988), t. 121, nr 4, s. 193-199.
- Cantelamessa Raniero, *Eucharystia nasze uświęcenie. Tajemnica Wieczery Pańskiej*, tł. z włoskiego A. J. Ząbik, Warszawa 2004.
- Charytański Jan, *Eucharystia w centrum życia chrześcijańskiego*, „Ateneum Kapłańskie”, 75(1983), z. 3, s. 391-405.
- Czerwik Stanisław, *Liturgia Eucharystii – zagadnienia wybrane, Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego*, red. J. Kudasiewicz, Warszawa 1981, s. 233-370.
- Durrwell Francois-Xavier, *Eucharystia sakrament paschalny*, tł. z franc. L. Rutowska, Warszawa 1987.
- *Eucharystia*, Encyklopedia Katolicka, t. 4, Lublin 1983, k. 1239-1283(lit.)

- *Eucharystia*. Kolekcja Communio 1, Poznań-Warszawa 1986.
- *Eucharystia*, red. J. Krucina, Wrocław 1987.
- *Eucharystia drogą do wieczności. Śp. ks. prof. Stanisławowi Potockiemu*, red. D. Dziadosz, Przemyśl 2005.
- *Eucharystia – miłość i dziękczynienie*, red. W. Słomka, A. J. Nowak, Lublin 1992.
- *Eucharystia ośrodkiem życia chrześcijańskiego. Kurs duszpasterski dla kapłanów*, Poznań – Arcybiskupie Seminarium Duchowne 2-3 września 1986 roku. Poznań 1987.
- *Eucharystia pierwszych chrześcijan. Ojcowie Kościoła nauczają o Eucharystii*, wybór i oprac. M. Starowieyski, Kraków 1987.
- *Eucharystia w duszpasterstwie*, red. A. L. Szafranski, Lublin 1977.
- *Eucharystia w wypowiedziach papieży i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej XX w.*, wybór i komentarz R. Rak, London 1987.
- *Eucharystia źródłem życia*, red. S. Grzybek, Kraków 1987.
- Gerken Aleksander, *Teologia Eucharystii*, tł. z niem. S. Szczyborowski, Warszawa 1977.
- Głowa Władysław, *Eucharystia. Msza święta i kult tajemnicy eucharystycznej poza mszą świętą*, Przemyśl 1997.
- Głowa Władysław, *Wystawienie Najświętszego Sakramentu*, „Collectanea Theologica” 58(1987), fasc. 3, s. 60-70.
- Grześkowiak Jerzy, *Do końca ich umiłował . Liturgia Eucharystii*, Katowice 1987 (refleksje teologiczno-ascetyczno-pastoralne).
- Grześkowiak Jerzy, *Eucharystia a małżeństwo i rodzina*, „Materiały Problemowe” , 20(1988), nr 12, s. 72-81.
- Grześkowiak Jerzy, *Eucharystia jest ofiarą i ucztą*, „Materiały Problemowe” , 19(1987), nr 7-8, s. 68-73.
- Grześkowiak Jerzy, *Istota współofiary wiernych w Eucharystii*, „Ateneum Kapłańskie”, 64(1972), t. 78, s. 314-329.
- Grześkowiak Jerzy, *Oto wielka tajemnica wiary*, Poznań 1987.
- Grześkowiak Jerzy, *Sakrament braterskiej miłości*, „Materiały Problemowe” , 19(1987), nr 6, s. 46-51.
- Grześkowiak Jerzy, *Sakrament Eucharystii – wskazania pastoralne*, „Materiały Problemowe” , 20(1988), nr 10, s. 61-71.
- Haręzga Stanisław, *Podstawy biblijne prawdy o Eucharystii jako „sakramencie sensu” ludzkiego życia*, „Premisla Christiana”, 2(1988/89), s. 167-173.
- Jankowski Augustyn, *Rok liturgiczny w świetle Biblii*, Kraków 1993 (s. 45-57 Nieustanna Pascha chrześcijanina; s. 58-87 Duch Święty a Eucharystia).
- Komisja Episkopatu Polski Duszpasterstwa ogólnego. *Ewangelizacja i Eucharystia, Program duszpasterski na rok 1992/93*, Katowice 1992.
- *II Krajowy Kongres Eucharystyczny. Pomoce teologiczno – duszpasterskie dla parafii*, red. S. Napierała, Warszawa 1987, s. 142-149.

- Kudasiewicz Józef, *Eucharystia w świetle historii zbawienia*, w: Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego, red. tenże, Warszawa 1981, s. 193-232.
- Kuźniar Jan, *Książka o mistyce Eucharystii. Mały przewodnik dla świeckich*, Kraków 2004.
- Kuźniar Jan, *Książka o Mszy świętej. W poszukiwaniu głębszego uczestnictwa*, Kraków 2003
- Läpple Alfred, *W kręgu Katechizmu Kościoła Katolickiego*, tł. z niem A. Karszniewicz-Mazur, Wrocław 1999, 245-256.
- Majcher Edward, *Zwyczajne związane z Pierwszą Komunią świętą*, w: Materiały z kursów homiletyczno-katechetyczno-liturgicznych 1972-1974, red. W. Wojdecki, Warszawa 1979, s. 439-445.
- *Mysterium Christi 3. Msza święta (Podręcznik liturgiki ogólnej i szczegółowej)*, red W. Świerzawski, Kraków 1992.
- Mokrzycki Bronisław, *Droga chrześcijańskiego wtajemniczenia*, Warszawa 1983, s. 376-714.
- Nadolski Bogusław, *Msza święta*, Kraków 2005.
- Nalaskowski Jan; *Rola homilii w budowaniu wspólnoty parafialnej podczas liturgii Bożego Ciała*, w: Chrystus żywy w sakramentach, red. J. Myśków, Warszawa 1970, s. 294-303.
- Napiórkowski Stanisław, *Eucharystia. V. Doktryna protestancka*, Encyklopedia Katolicka, t. 4, Lublin 1983, k. 1260-1263.
- Napiórkowski Stanisław, *Eucharystia w doktrynalnym dialogu katolicko-protestanckim*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 25(1976), z. 2 s. 29-30.
- Ozorowski E., *Eucharystia w nauce i praktyce Kościoła katolickiego*, Poznań 1990.
- Paciuszkiewicz Mirosław, *Kerygmat rekolekcyjny*, „Ateneum Kapłańskie” 77(1985), t. 104, z. 3 s. 397-406.
- Podleś Antoni, *Dzieje czterdziestogodzinnego nabożeństwa w Polsce*, w: Studia z dziejów liturgii w Polsce IV, red. W. Schenk, Lublin 1982, s. 257-291.
- *Pokarm nieśmiertelności. Eucharystia w życiu pierwszych chrześcijan*, red. W. Myszor, E. Stanula, Katowice 1987 .
- Rak Romuald, *Eucharystia w życiu Chrześcijańskim. Studium teologiczno-pastoralne o integralnym rozumieniu i pełnym przeżywaniu Eucharystii*, Katowice 1984.
- Rogowski Roman, „*Abyście się wzajemnie miłowali*” – *Eucharystia u podstaw wspólnoty*, w: II Krajowy Kongres Eucharystyczny. Pomoce teologiczno – duszpasterskie dla parafii, red. S. Napierała, Warszawa 1987, s. 142-149.
- *Rok Eucharystii. Dokumenty Kościoła I*, oprac. red. P. Pindur, Katowice 2004.
- Simon Herbert, *Homilia jako integralny element Eucharystii*, „Współczesna Ambona”, 14(1987), nr 3, s. 105-118.
- *Sakramenty Kościoła posoborowego*, red. H. Bogacki [i in.], Kraków 1970.
- *Sakramenty wiary*, red. J. Żukowicz, Kraków 1970, s. 39-54. 207-248.

- *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego*, red. J. Kudasiewicz, Warszawa 1981.
- Skowronek Alfons, *Eucharystia sakrament wielkanocny*, Włocławek 1998.
- Stanula Emil, *Posłowie*, w: Pokarm nieśmiertelności. Eucharystia w życiu pierwszych chrześcijan, red. W. Myszor, E. Stanula, Katowice 1987, s. 262-265
- Szafranski Adam Ludwik, *Teologia liturgii eucharystycznej*, Lublin 1981.
- Szczepański Jan, *Pierwsza Komunia dzieci w Kościele rzymskokatolickim w Europie Zachodniej i w Polsce*, Kraków 2003.
- Szafranski Edward, *Tajemnica Eucharystii w praktyce życia chrześcijańskiego*, w: *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego*, red. J. Kudasiewicz, Warszawa 1981, s. 271-466 .
- Szwagrzyk Tadeusz, *Czterdziestogodzinne nabożeństwo*, „Homo Dei” 30(1961), nr 2, s. 149-152.
- Świerzawski Waclaw, *Misterium Christi*, Kraków 1975.
- *Tajemnica Eucharystii w świetle odnowionej liturgii*, w: Materiały z kursów homiletyczno-katechetyczno-liturgicznych, red. W. Wojdecki, Warszawa 1979, s. 345-445.
- Thurian Max, *O Eucharystii i modlitwie*, tł. z franc. M. Tarnowska, Kraków 1987 (s. 13-98 Tajemnica Eucharystii. Spojrzenie ekumeniczne).
- Twardy Jan, *Sakrament Eucharystii w kaznodziejskiej postudze słowa*, w: Eucharystia drogą do wieczności. Śp. ks. prof. Stanisławowi Potockiemu. red. D. Dziadosz, Przemyśl 2005, s. 143-145.
- Wojdecki Waldemar, *Homilia w liturgii mszalnej*, w: Materiały z kursów homiletyczno-katechetyczno-liturgicznych 1972-1974, red. W. Wojdecki, Warszawa 1979, s.386-396.
- Zielasko Rudolf, *Misterium Eucharystii w nauczaniu*, „Homo Dei”, 39(1970), z. 2. s. 95-101.
- Zuberbier Andrzej, *Gdy zajął z nimi miejsce u stołu*, Warszawa 1988.
- Zuberbier Andrzej, *Uwarunkowania historyczne kultu i teologii Eucharystii*, w: Materiały z kursów homiletyczno-katechetyczno-liturgicznych 1972-1974, red. W. Wojdecki, Warszawa 1979, s. 345-357.
- Zuberbier Andrzej, Janicki Jan, *Eucharystia*, Słownik teologiczny, t. 1, Katowice 1985, s. 164- 169 (lit.).

Bibliografia poszerzająca:

- Szymik Stefan, *Eucharystia. Polskojęzyczna literatura biblijna 1945-1996*, w: Biblia o Eucharystii, red. tenże, Lublin 1997, s. 215-221.
- Wojtczak Antoni, *Polskie publikacje na temat Eucharystii*, „Biuletyn informacyjny Teologia w Polsce. Dokumenty, studia, informacje”, Lublin, 5(1987), nr 12, s.78-101.

- *Bibliografia Katechetyczna 1945-1995*, oprac. R. Murawski, Warszawa 1999, s. 134-143 (Eucharystia).

- *Bibliografia Katechetyczna 1996-2000*, oprac. R. Czekalski, R. Murawski, Warszawa 2002, s. 64-65 (Eucharystia).

III. Pomoce kaznodziejskie

1. Homilie, kazania tematyczne, konferencje

- Czerwik Stanisław, *Homilie mistagogiczne o Mszy świętej* „Współczesna Ambona 14(1986), nr 4; 15(1987), nr 1, 2 (18 homilii).

- Dudek Jakub, *Kazania o Eucharystii w czasie Gorzkich żali lub na inne okresy roku Kongresu Eucharystycznego*, Kraków 1997.

- Hołda Kazimierz, *Eucharystyczna ofiara. Konferencje rekolekcyjne*, Warszawa 1981.

- Jan Paweł II, *Podniosę kielich zbawienia. O Eucharystii. Modlitwy - homilie - rozważania*, oprac. red. M. Radwan [i in.], Lublin 1986.

- Kałdon Stanisław [i in.]: *Sakrament miłości. Kazania eucharystyczne*, Kraków 1998.

- Kapusta Teofil Stanisław, *To czyńcie na moją pamiątkę*, Kraków 1987 (konferencje).

- Mokrzycki Bronisław, *Droga chrześcijańskiego wtajemniczenia*, Warszawa 1983, 376-714.

- Nadolski Bogusław, *Pan idzie z nieba. Homilie na Boże Ciało*, Kraków 2004.

- Nowak Mieczysław, *Żywa ofiara. Rekolekcje o mszy świętej*, Warszawa 1987.

- *Pomoce do homilii o mszy świętej*, w: *Komentarz do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych*, red. J. Stroba, Warszawa 1974, s. 411-438.

- *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego*, red. J. Kudasiewicz. Warszawa 1981, 523-576 (homilie).

- Stroba Jerzy, *Ewangeliczna perła. Propozycje homilii o mszy świętej*, Poznań 1989 (20 homilii według porządku obrzędów mszy św.).

- Zimoń Damian, *Przepowiadać Chrystusa*, Katowice 1989 (s. 53-89 Wielka tajemnica naszej wiary).

- *Żywy Chrystus w Kościele. Konferencje i homilie o Eucharystii*, Częstochowa 1986.

2. Rozważania, przykłady, katechezy

- „Do końca ich umiłował”. *Materiały katechetyczne przed II Krajowym Kongresem Eucharystycznym*, Kuria Diecezjalna Lublin 1987.

- *Do końca ich umiłował, materiały duszpasterskie dla kaznodziejów i katechetów w związku z przygotowaniem do Kongresu Eucharystycznego*, Centrum Katechetyczne, Radom 1986 (s. 84-148 Eucharystia w literaturze;

- s.148-171 *Eucharystia w malarstwie i sztuce*; s. 172-228; Przykłady z życia o Eucharystii; s. 228-245 *Eucharystia a polskie zwyczaje i tradycje*).
- Kaczyński Alfons Alojzy, *Rozważania o Najświętszej Eucharystii*, Kraków 1987;
 - Kudroń Czesław, *Obdarowani łaską. Rozważania liturgiczne*, Warszawa 1984, s. 45-61.
 - Mokrzycki Bronisław, *Święta liturgia Kościoła*, Warszawa 1986 (s. 115-207 m.in. rozważania na temat Eucharystii).
 - Nadolski Bogusław, *Święto Eucharystii*, Warszawa (Struga), 1987.
 - Nowak Mieczysław, *Żyć Mszą świętą*, Warszawa 1986.
 - *Przed tak wielkim sakramentem. Antologia polskiej poezji o Eucharystii*, Poznań 1988.
 - Przyjemski Zygmunt, *Eucharystia. Rozważania o Przenajświętszym Sakramencie*, Niepokalanów 1950.
 - Roguet A.M. *Msza święta dzisiaj*, tł. z franc. F. Żurowska, Kraków 1972. (katechezy).
 - Rusiecki Mieczysław, *Liturgia słowa w sprawowaniu Eucharystii: kazanie katechizmowe*, „Współczesna Ambona”, (1993), z. 3, s. 70-75.
 - *Słowo w czyn. Materiały pomocnicze do kazań, przemówień i katechez*, Łódź 1990, s. 104-108.
 - *Szczęśliwi, którzy mieszkają w Domu Twoim, Panie. Wobec najświętszej obecności*, oprac. D. J. Hermet, Wrocław 1987.
 - Świerzawski Waclaw, *Do końca ich umiłował. Rozważania o Eucharystii*, Poznań 1987.
 - Świerzawski Waclaw, *Eucharystia Chrystusa i Kościoła*, Kraków 1983 (katechezy i medytacje).
 - *Wyznawać wiarę dzisiaj. Katecheza dorosłych*, red. S. Łabendowicz, Sandomierz 1999 (s. 351-376).

(opracowanie: ks. Jan Twardy)